

KERSTCONCERT

IN SILENCE FOUND

Overijssels Kamerkoor
Dirigent Eugène van Boheemen

a capella koorwerken van Pärt,
Ivanovs, MacMillan, Gjeilo,
Whitacre en anderen

Zondag 8 december 2024, Dorpskerk Bathmen, 15:30 uur
Zaterdag 14 december 2024, OLV-Basiliek Zwolle, 20:00 uur

Beeld Anke Roder

Programma kerstconcert 2024 Overijssels Kamerkoor

Nun komm der Heiden Heiland	Siegfried Reda (1916-1968)
Das alte Jahr vergangen ist	
Nunc dimittis	Arvo Pärt (1935)
Ave Maria	Urmas Sisask (1960-2022)
Rudens dziesma	Jānis Ivanovs (1906-1983)
Es ist ein Reis entsprungen	Alban Berg (1885-1935)
Sanctus	Ola Gjeilo (1978)
Agnus Dei	“
Away in a manger	“
Coventry carol	“
Angelus ad Virginem	anon. ca 1300, arr. King's Singers
Indigo I	Jenny McLeod (1941-2022)
Sudrabiņa lietiš līja	arr. Selga Mence (1953)
Lux aurumque	Eric Whitacre (1970)
Data est mihi omnis potestas	James MacMillan (1959)

“In Silence Found” zijn woorden uit het gedicht van Jennifer Helen McLeod, componist en professor of Music aan de Victoria University of Wellington, Nieuw Zeeland. *Indigo* is een onderdeel van een liedcyclus, die zij schreef voor het festival “1000 kids light their eyes”, dat 8 december 1983 plaats vond in Wellington; ieder lied uit die cyclus is gebaseerd op een kleur. Zij gebruikt bij dit lied de melodie van de Annunciatie-carol *“Angelus ad Virginem”* uit de 13e eeuw en geeft het de titel *“Indigo”*: een kleur ergens tussen blauw en violet, kleur van de nacht, de nacht van ‘De Ster’. Jenny McLeod schept muzikaal een totaal andere sfeer dan die van de carol. Bijzonder hoe een melodie meebuigt met de creativiteit van de componist. In de oude carol komt de engel met veel vertoon de kamer binnenstormen om aan Maria de blijde boodschap te verkondigen.

U hoort beide versies in dit concert.

“In Silence Found”: Muziek speelt zich af in de tijd, je hoort iets en net als je geraakt wordt, of echt nieuwsgierig bent geworden, is het alweer voorbij. Je kon er niet even om heen lopen om nog eens goed te beluisteren, of stil zetten en dichterbij halen (kan dat überhaupt?). Geluid is er wel of is er niet. Wat doet muzikale stilte? Is het wel echt stil? Er is spanning in die stilte, er staat iets te gebeuren, er hangt letterlijk iets in de lucht. Daarop slaan de muzikale termen ‘rust’, ‘fermate’ (het stilzetten van de beweging), ‘Generale Pauze’, het is niet weg te denken. Geen stilte zonder geluid, maar ook geen geluid zonder stilte. En valt er wat te beleven tijdens die stilte? Vergelijk het met de leestekens in een gedicht, in proza, bij een voordrachtskunstenaar, of gewoon in een gesprek. ‘Absolute’ stilte tegenover (heel) veel geluid, pianissimo en fortissimo, opzwevend ritme versus lange noten, harmonie versus contrapunt, hoog en laag, staccato, legato en... magnifiek getoonzette gedichten en teksten. Daar gaan we u vandaag op trakteren. Een componist als de Est Arvo Pärt is heel nadrukkelijk met stilte bezig, hij componeert de stilte, gebruikt de stilte. Daarmee geeft hij de luisteraar misschien wél de tijd om nog eens goed opnieuw te luisteren (herhalende elementen) en de muziek dichterbij te halen, precies dat

wat we eigenlijk graag willen. We willen niet almaar dóór maar tijd en ruimte beleven, misschien wel het absolute tijdsgevoel even los laten. *Nunc Dimittis*: een licht om de volkeren te verlichten en Israël te bevrijden... (Wat zou het mooi zijn, als Israël de geschonken vrijheid zou inzetten ter verlichting van andere volken.)

Koormuziek uit de Baltische staten is altijd weer verrassend en muzikaal. U kent Arvo Pärt met zijn wondere klankwereld. Hoewel zijn muziek eenvoudig klinkt is zij volgens strenge regels geconstrueerd en geeft blijk van zijn gedegen muzikale opleiding en seriële roots. Pärt is geobsedeerd door de drieklank, die hem doet denken aan klingelende belletjes (tintinnabuli). In *“Nunc dimittis”* hoor je in de mannenstemmen letterlijk beierende klokken. Een beroemde uitspraak van Pärt is: *“Ik ontdekte dat het genoeg is, wanneer één enkele noot mooi wordt gespeeld. Deze ene noot biedt mij troost”*.

Selga Mence, Urmas Sisask en Jānis Ivanovs zijn vertegenwoordigers van de nieuwe generatie Balten. Dat hoor je aan het meditatieve *“Ave Maria”*, het kleurenpalet van de vocalise *“Rudens Dziesma”* en het speelse koorarrangement van het volkslied *“Sudrabiņa”*.

Tot mijn verrassing liep ik tegen een koorwerk aan van Alban Berg, een componist die mij al heel lang bezig houdt. Hij was leerling van Arnold Schönberg en dus beoefenaar van het idioom van de Dodecafonie, 12-toons compositie techniek (pas weer een toon inzetten als alle andere 11 geweest zijn). Het aanvankelijk strenge systeem heeft in de 20e eeuw uiteindelijk heel veel muzikale mogelijkheden en ruimte voor experiment geschapen. Maar hier schrijft de expressionistische, laat-romantische componist een ogenschijnlijk eenvoudig kerstlied op de welbekende tekst *“Es ist ein Reis entsprungen”*. Wij zingen de tekst van het eerste couplet en herhalen het zonder tekst, waarbij u zich een strijkkwartet of vier houtblazers zou kunnen voorstellen.

Siegfried Reda vormde in het midden van de 20e eeuw met o.a Hugo Distler, Ernst Pepping en Felicitas Kuckuck de Noord-Duitse school. Reda's muziek kenmerkt zich door subtiliteit en een fijnzinnig klankidioom met in bijna al zijn werken de kenmerkende lange

melismen (veel noten op één lettergreep) en modaal toonmateriaal (kerktoonladders).

Ola Gjeilo is een componist, die je best vaak op NPO klassiek voorgeschoteld krijgt; zijn muziek luistert lekker weg en hij verkoopt goed. Het geval wil, dat hij in november j.l. naar Zwolle zou komen en dan met zes Zwolse koren werken aan zijn composities. In het verleden ontvingen we zo James McMillan, Morten Lauridsen en Rihards Dubra. Deze zomer berichtte Ola's impresariaat dat hij toch niet kon komen. De werken, die ik inmiddels had uitgezocht, gaan we toch zingen: twee misdelen en twee bijzondere zettingen van zéér bekende Christmas carols.

Het is ook heel fijn om voor het eerst sinds 2009, bij ons 50-jarig jubileum, weer "*Lux Aurumque*" van Eric Whitacre te zingen. "*Warm, maar ook zwaar als puur goud*", zo bezingen de engelen de pasgeboren baby.

Ten slotte, met warme herinneringen aan zijn lessen, een koorwerk van James McMillan, de Schot die ons steeds weer verrast en muzikaal uitdaagt om het beste/uiterste van je stem naar boven te halen: uit "The Strathclyde Motets" "*Data est mihi omnis potestas*".

Uitdagende ritmiek, grote contrasten in dynamiek en frasering, zangtechnisch ...oeiii... alle registers open!

Ik wens u, ook namens alle koorleden, een muzikaal uur met veel ontdekkingen, 'smaakt naar meer', mooie herinneringen en daarbij een warm en licht kerstfeest.

Eugène van Boheemen

Nun komm der Heiden Heiland,
der Jungfrauen Kind erkannt,
des sich wundert alle Welt,
Gott solch Geburt ihm bestellt.

Kom nu, heiland der heidenen,
bekend als kind van de maagd,
daarom staat heel de wereld
verbaasd dat God zo'n geboorte
voor zich bewerkt heeft.

Das alte Jahr vergangen ist.
Wir danken dir, Herr Jesu Christ,
daß du uns in so viel Gefahr
behütet hast auch dieses Jahr.

Het oude jaar is voorbij.
Wij danken u, heer Jezus,
dat u ook dit jaar weer ons
voor zo veel gevaar hebt behoed.

Nunc dimittis servum tuum,
Domine, secundum verbum tuum
in pace,
quia viderunt oculi mei
salutare tuum,
quod parasti ante faciem
omnium populorum,
lumen ad revelationem gentium
et gloriam plebis tuae Israel.

Heer, nu laat gij uw dienaar
gaan in vrede-
naar uw woord;
want mijn ogen hebben gezien
uw heil
dat gij bereid hebt voor het aanschijn
van alle gemeenschappen:
licht tot ontsluiting van volkeren,
de glorie van Israël, uw gemeente!

Ave Maria, gratia plena,
Dominus tecum, benedicta tu
in mulieribus et benedictus
fructus ventris tui, Jesus.
Sancta Maria, mater Dei,
ora pro nobis peccatoribus,
nunc et in hora mortis nostrae.
Amen.

Gegroet Maria, vol van genade,
de Heer is met u, gezegend bent
u onder de vrouwen en gezegend
de vrucht van uw schoot, Jezus.
Heilige Maria, moeder Gods,
bid voor ons zondaars
nu en in het uur van onze dood.
Amen

Rudens dziesma

Herfstlied
(vocalise)

Es ist ein Reis entsprungen

aus einer Wurzel zart,
wie uns die Alten sungen,
von Jesse kam die Art,
und hat ein Blümlein bracht
mitten im kalten Winter,
wohl zu der halben Nacht.

Er is een scheut gesproten
uit een tere wortel,
zoals de ouden al zongen,
stamde het af van Isaï,
en heeft een bloempje gebracht
midden in de koude winter
omstreeks middernacht.

Sanctus, sanctus, sanctus
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis, hosanna.
Benedictus qui venit in nomine
domini.
Hosanna in excelsis, hosanna.

Heilig, heilig, heilig
Heer God Almachtig.
Hemel en aarde zijn vol van uw
heerlijkheid. Hosanna in de hoge.
Gezegend die komt in de naam
van de Heer.
Hosanna in de hoge.

Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Agnus Dei, dona nobis pacem.

Lam Gods dat de zonden
der wereld draagt,
ontferm u over ons.
Lam Gods dat de zonden
der wereld draagt,
ontferm u over ons.
Lam Gods, geef ons vrede.

Away in a manger,
no crib for his bed,
the little lord Jesus laid down his
sweet head.
The stars in the bright sky
looked down where he lay
the little lord Jesus
asleep on the hay.
The cattle are lowing

Ginds in een voerbak,
geen wiegje als bed,
legde de kleine Jezus
zijn hoofd neer.
De sterren in de heldere hemel
keken toe waar
de kleine Jezus op het hooi
lag te slapen.
Het vee staat te loeien,

the poor baby wakes but little lord
Jesus no crying he makes.
I love thee, lord Jesus,
look down from the sky
and stay by my side,
until morning is nigh.
Be near me, lord Jesus,
I ask thee to stay
close by me forever and
love me I pray.
Bless all the dear children in thy
tender care and take us to heaven
to live with thee there.

wekt het arme kind,
maar kleine Jezus huilt niet.
Ik houd van u, heer Jezus,
kijk vanuit de hemel
en blijf mij terzijde
tot de morgen komt.
Wees dicht bij me, Jezus,
ik vraag u altijd dicht bij me
te blijven en, bid ik,
van me te houden.
Zegen alle kindertjes in uw
warme zorg en neem ons mee
naar de hemel om bij u te wonen.

Coventry carol

Lully, lullay, thou little tiny child,
by, by, lully lullay

Loeloe loelee, jij kindje,
doe doe loeloe loelee

O sisters too, how may we do,
for to preserve this day;
this poor youngling
for whom we do sing,
by, by, lully lullay.

O zusters, hoe gaan wij
aan deze dag terugdenken,
dit arme kleintje
voor wie wij zingen,
doe doe loeloe loelee.

Herod, the king, in his raging
charged he hath this day;
his men of might
in his own sight
all children young to slay.

Koning Herodes heeft
woedend uitgehaald;
zijn mannen doodden
onder zijn toezicht
alle jonge kinderen.

Then woe is me,
poor child, for thee
and ever mourn and say;
for thy parting,
nor say nor sing,
by, by, lully lullay.

Het is mij droef te moede,
arm kind, om jou
en ik blijf rouwen:
spreek noch zing
omdat je weg bent,
doe doe loeloe loelee.

Angelus ad virginem

subintrans in conclave,
Virginis formidinem
demulcens inquit, "Ave!
Ave, regina virginum;
coeli terraeque Dominum
conciplies et paries intacta
salutem hominum;
tu porta coeli facta,
medela criminum."

"Quomodo conciperem,
quae virum non cognovi?
Qualiter infringerem,
quod firma mente vovi?"

"Spiritus sanctus gratia
perficiet haec omnia;
ne timeas,
sed gaudeas,
secura quod castimonia
manebit in te pura
Dei potentia."

De engel zei tot de jonge vrouw
om haar angst weg te nemen,
toen hij haar kamer binnentrad:
"Gegroet! Gegroet koningin der
jonge vrouwen; je zult de Heer
van hemel en aarde ontvangen,
en, ongerept blijvend, het heil
der mensen baren; je zult
de poort des hemels worden,
remedie tegen elke kwaad."

"Hoe kan ik ontvangen, terwijl ik
geen kennis heb aan een man?
Hoe kan ik inbreuk maken op wat
ik van ganser harte heb beloofd?"

"De genade van de Heilige Geest
zal alles mogelijk maken;
vrees niet,
maar verheug je,
wees gerust dat je kuisheid
ongeschonden blijft
dankzij de macht van God."

Indigo I

All about the deep of night,
a brightness came upon us.
Deeper still, and stiller yet
the silence where it found us.
Come, o star from highest heaven
sent, come, o holy star
most eloquent.
Come, o purest love's
poetic envoy.
Ev'ry star then seemed to shine
new glory round the sky,
and wisdom to arise.

Omstreeks middernacht kwam
een helder licht over ons.
Nog dieper en stiller de stilte
waar die ons aantrof.
Kom, ster, gezonden uit de
hoogste hemel, kom, heilige,
welsprekendste ster.
Kom, dichterlijke gezant van de
puurste liefde.
Iedere ster leek toen de hemel
rond nieuwe heerlijkheid te
stralen, en wijsheid te wekken.

For beyond the sea,
beyond the sky,
the holy kingdom lies.

Want voorbij de zee,
voorbij de hemel
ligt het heilig koninkrijk.

Sudrabiņa lietiņš lija,
ziemassvētku vakarā.
Visi sīki žagariņi
sudrabiņu visināj'.
Pūti, pūti ziemeļi
ziemassvētku vakarā.
Klētīpūti rudzus miežus,
stallībērus kumeliņ's.
Sudrabiņa lietiņš lija,
ziemassvētku vakarā.

Zilveren regen valt
op kerstavond.
Alle takjes
lijken zilver.
Noordenwind waait koud
op kerstavond.
Breng rogge en gerst,
zorg goed voor de paarden.
Zilveren regen valt
op kerstavond.

Lux aurumque

Lux calida, gravisque,
pura velut aurum,
et canunt angeli,
canunt molliter natum,
modo natum.

Warm licht, zwaar ook,
zuiver als goud,
en engelen zingen,
zij bezingen zacht
de pasgeborene.

Data est mihi omnis potestas

in caelo et in terra. Alleluia!
Euntes, docete omnes gentes,
baptizantes eos
in nomine Patris
et Filii et Spiritus Sancti.
Alleluia!

Mij is gegeven alle gezag
in hemel en op aarde; maakt dan
voort, maakt alle volkeren tot
leerlingen, hen dopend in de
naam van de Vader
en de Zoon en de Heilige Geest.
Alleluja.

Eugène van Boheemen

Eugène van Boheemen (1958) is werkzaam als docent 'vrije improvisatie', muziektheorie, ensembleleiding en koordirectie aan het ArtEZ conservatorium in Zwolle. Als koorleider dirigeert hij het Overijssels Kamerkoor, het ArtEZ studentenkoor en zo nu en dan een projectkoor en kleinere ensembles.

Hij werkt als pianist en componist/arrangeur in projecten. Hij geeft workshops door het land met onderwerpen als: nieuwe koormuziek, vocale en instrumentale improvisatie, werkvormen en repetitie-techniek en is als zodanig inzetbaar in workshops op maat. Tevens kun je hem tegenkomen in jury's van concoursen en festivals.

Hij treedt tevens op als pianist en pianist/begeleider of zanger in diverse samenstellingen.

Met zijn Overijssels Kamerkoor wil hij vooral nieuwe muziek uitvoeren, er in ieder geval een belangrijk deel van de concertprogramma's mee verrijken.

Overijssels Kamerkoor

Het Overijssels Kamerkoor (OKK) werd in 1959 als Madrigaalkoor opgericht door Wouter de Rooy, die tevens de eerste dirigent was. Hij werd opgevolgd door Jacques Reuland (destijds directeur van het Zwols Conservatorium) die het koor vele jaren leidde. Sinds 1998 staat het koor onder leiding van Eugène van Boheemen.

Onder het motto 'Een koor met lef en energie!' wordt gestreefd naar kwalitatief hoogwaardige uitvoeringen, waarbij graag origineel en zelden uitgevoerd werk wordt gebracht.

Jaarlijks geeft het Overijssels Kamerkoor een vijftal concerten, in Zwolle en elders in de provincie. Incidenteel treedt het koor op in het buitenland.

Het repertoire omvat veelal a capella koorwerken, maar het koor wordt ook regelmatig begeleid door instrumentalisten, bijvoorbeeld op piano, orgel of door een strijkersensemble.

In 2023 is het 5e lustrum van Eugène bij OKK muzikaal gevierd met mooie programma's en een koorreis naar Zwitserland.

Om het 65-jarig bestaan van OKK te vieren hebben we een weekend Schiermonnikoog gepland.

De koorleden

Het koor bestaat momenteel uit 10 sopranen, 10 alten, 6 tenoren en 8 bassen.

De leden komen uit Zwolle en wijde omgeving.

Sopranen

Inge Andriesse
Marion Bloemendaal
Lidwien Fabius
Nanja de Jong
Marieke Meijer
Ariane Niemeijer
Joke Nijland
Annette Riemersma
Anneke de Vries
Christl Wassenaar

Alten

Janet Davids-Taen
Jannie Gols
Anke Haaksma
Ariane Houweling
Judith Koedoot
Elly van der Spek
Margrit Vos
Els Westra

Aukelien Wierenga
Tonnie Wieten

Tenoren

Jos Bouman
Sander Engels
Martin van der Linde
Kees Riemersma
Edward van't Slot
Rinze de Vries

Bassen

Wouter Bochanen
Cor Brem
Rijk van Haaften
Frans Jurjaanz
Jacob Koedoot
Henk la Roi
Maas Jan Top
Bastiaan Venhuis

www.overijsselskamerkoor.nl

Wilt u op de hoogte blijven van onze concerten, meld u dan via
bovenstaand webadres aan voor onze nieuwsbrief

--

de coöperatieve Rabobank

ondersteunt ons in natura.

--